

Závěrečná zpráva o postupu prací a dosažených výsledcích za rok 2019

Číslo výzkumného úkolu: **VUS4_05_VÚBP**

Název výzkumného úkolu: **Stanovení požadavků na znalosti učitelů středních škol pro kvalitní a účinné vzdělávání žáků v BOZP**

Hlavní řešitel: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i.

Vedoucí řešitel: PhDr. Irena Kuhnová

Doba řešení: 1/2018 - 12/2019

Odborný garant: Mgr. Markéta Máčalová (MPSV)

Obsah

1	Cíle výzkumného úkolu.....	2
2	Postup řešení výzkumného úkolu.....	2
3	Popis dosažených výsledků.....	9
4	Zhodnocení sledovaného období, přehled výstupů, výhled.....	11
5	Zdroje informací.....	12
6	Seznam příloh.....	20

1 Cíle výzkumného úkolu

Cílem výzkumného úkolu bylo stanovit požadavky na znalosti učitelů středních škol pro kvalitní a účinné vzdělávání žáků v bezpečnosti a ochraně zdraví, vč. bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP), a možnosti jejich dalšího profesního vzdělávání v této odborné problematice.

2 Postup řešení výzkumného úkolu

Předmět a cíle výzkumného úkolu vyšly z dotčených doporučení certifikované metodiky¹, která byla výsledkem projektu TB03MPSV009 „Model systému celoživotního vzdělávání v BOZP“, řešeného VÚBP, v. v. i., v letech 2014-2016. Řešení výzkumného úkolu navázalo především na jmenovaný projekt, a současně na další výsledky národního i mezinárodního výzkumu², akceptovalo také osvědčené modely a doporučenou praxi³.

Ochrana mladých lidí (nových zaměstnanců/pracovníků), kteří se připravují na vstup na trh práce, nedávno na něj vstoupili nebo už jsou jeho součástí, je proto jednou z hlavních priorit EU a jedním z hlavních témat agendy EU. Obdobný postoj k tomuto tématu zaujímá i Česká republika. Už od doby, než byly rámcové vzdělávací programy schváleny

¹ Model systému celoživotního vzdělávání v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Certifikovaná metodika. Praha : VÚBP, v. v. i., 2016. 68 s. + nestránkované přílohy a další části. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/16331>.

² HS 124/04 „Návrh systému výchovy a vzdělávání v oblasti BOZP v ČR“, HC 197/10 „Nové kompetence učitelů základních a středních škol na podporu začleňování tematiky BOZP do výchovných a vzdělávacích programů“ a 2015-1-PT-KA201-013082 “Mind Safety – Safety Matters!”.

³ Např. model celostního přístupu k BOZP ve škole Evropské agentury pro BOZP nebo správná praxe zemí EU týkající se integrace problematiky BOZP do vzdělávání.

pro jednotlivé stupně škol ČR, a školy podle nich začaly vyučovat⁴, byly podniknuty pokusy, jak ovlivnit přístup resortu školství k začlenění problematiky BOZP do vzdělávání, vč. zavedení této problematiky do středního (všeobecného i odborného) vzdělávání. V rámci resortu práce tak byl např. řešen projekt č. HS 124/04 „Návrh systému výchovy a vzdělávání v oblasti BOZP v ČR“ (řešený v letech 2004 až 2005), do kterého se pod vedením Výzkumného ústavu bezpečnosti práce zapojily významné instituce resortu školství, jako: Výzkumný ústav pedagogický v Praze (VÚP, nyní Národní ústav pro vzdělávání), Národní ústav odborného vzdělávání (NÚOV, nyní rovněž Národní ústav pro vzdělávání), VŠB – Technická univerzita Ostrava, Pedagogická fakulta UK v Praze - Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství, Institut výchovy bezpečnosti práce a Státní zdravotní ústav. Hlavním cílem projektu bylo navrhnout efektivní systém vzdělávání v oblasti BOZP vedoucí k trvalému zvyšování celkové úrovně znalostí a dovedností v této oblasti a tak přispět k formování nových, pozitivních postojů veřejnosti k dané problematice, k prosazování bezpečné a zdravotně nezávadné práce jako trvalé životní hodnoty. Návrh systému výchovy a vzdělávání v BOZP obsáhl předškolní výchovu, výchovu a vzdělávání na základních, středních příp. vyšších odborných školách a na vysokých školách, na něž by mělo navazovat další vzdělávání dospělých (profesní i zájmové) včetně vzdělávání seniorů, a to jak ve školní, tak v mimoškolní sféře. Navrhování obsahu výchovy dětí předškolního věku, žáků základních škol, gymnázií a středních odborných škol a dále studentů vyšších odborných a vysokých škol se soustředilo především na:

- a) vytvoření a dodržování pravidel ochrany zdraví dětí, žáků a studentů při školních činnostech,
- b) výchovu k ochraně zdraví při zájmových a pracovních činnostech,
- c) výchovu a vzdělávání v BOZP ve vztahu k přípravě na povolání (výchova k bezpečné a zdraví neohrožující práci).

⁴ Gymnázia: schválení RVP 24. 7. 2007, zahájení výuky 1. 9. 2009; ostatní střední školy (SOU, SOŠ): schvalování RVP průběžně v období od 31. 8. 2007 do listopadu 2010, zahájení výuky průběžně v období od 1. 9. 2009 do 1. 9. 2015. Zdroj: SLÁDEK, Petr, VÁLEK, Jan. Dokážeme správně připravit budoucí učitele praktického vyučování v konfrontaci s RVP? In: *Pedagogická příprava učitelů praktického vyučování : sborník příspěvků z odborné konference sítě TTnet ČR : 30. 11. – 1. 12. 2017 v Berouně*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2018, s. 71-77. ISBN 978-80-7481-201-9.

Z pohledu středních škol přinesl projekt konkrétní a poměrně detailně rozpracované návrhy, jak začlenit problematiku BOZP do gymnaziálního vzdělávání (resp. do RVP pro gymnaziální vzdělávání) a jak začlenit problematiku BOZP do středního odborného vzdělávání (resp. do RVP pro odborné vzdělávání, tj. do SOŠ a SOU).

Na předložené návrhy navázal v letech 2010 až 2011 projekt řešený Institutem výchovy bezpečnosti práce HC 197/10 „Nové kompetence učitelů základních a středních škol na podporu začleňování tematiky BOZP do výchovných a vzdělávacích programů“. Potřebnost řešení projektu byla založena na skutečnosti, že v ČR, cit.: „...neexistuje⁵ cílené a systematické vzdělávání učitelů v BOZP...“. Předmětem řešení tohoto projektu proto bylo připravit vzdělávací modul BOZP pro učitele základních škol a ověřit jej v praxi. Daleko potřebnější je z pohledu resortu práce a sociálních věcí, resortu, který je spoluzodpovědný za základní priority a cíle v oblasti BOZP v ČR, optimálním způsobem a v potřebném rozsahu zajistit (posílit) přípravu budoucí pracovní síly v tomto směru s cílem eliminovat potenciální rizika⁶, s nimiž se může mladá generace setkat po nástupu do pracovního procesu. Absolventi středních škol (a zejména absolventi SOŠ a SOU, kteří zpravidla odcházejí ihned po studiu do praxe (do svého prvního zaměstnání) potřebují podle názoru zástupců resortu před vstupem do světa práce získat odpovídající poučení a znalosti o BOZP z hlediska obsahu i rozsahu, a dále dostatečné dovednosti a povědomí o správných návycích. Tato potřeba je založena na zjištěných podložených dlouhodobým sledováním trendů pracovní úrazovosti. Z aktuálních českých i evropských statistik pracovní úrazovosti (ESAW) vyplývá, že nejvyšší počet úrazů mají "noví" zaměstnanci v prvním roce zaměstnání, tedy i mladí zaměstnanci do 26 let. U více než 50 % zaměstnanců ve věku 15 až 24 let, došlo ke zranění v prvních pěti měsících jejich práce, a všeobecně mají mladí zaměstnanci o 40 % vyšší úroveň "nefatálních" zranění,

⁵ Citace ze zadání veřejné zakázky „Nové kompetence učitelů základních a středních škol na podporu začleňování tematiky BOZP do výchovných a vzdělávacích programů“ (ident. kód: ZVZ 228).

⁶ Nejsou v tomto případě míněna fyzikální a další rizika definovaná odborníky na BOZP (např. v Encyklopedii BOZP <http://ebozp.vubp.cz/>), ale rizika související s novostí a neznalostí pracovního prostředí, s pracovní nekázní a nebezpečným chováním a/nebo neznalostí správných pracovních návyků, pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví atd., vč. rizika zvýšené možnosti výskytu pracovních úrazů a dalších důsledků nezvládnutého, nebezpečného nebo nevhodného chování při práci (na pracovišti).

než je tomu u starších zaměstnanců. Z úhlu pohledu zákoníku a práce a evropských předpisů pro oblast BOZP jde o celosvětově ohrožené zaměstnance.

Odpovídající odbornou přípravu, která přispěje k rozvoji odborných kompetencí mladých lidí k BOZP pro pracovní život by měl mladý člověk získat ještě před vstupem do světa práce. Už během školního vzdělávání by se měl dozvědět, co jej z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti čeká, aby do praxe odcházel co nejlépe připraven, a součástí jeho odborných kompetencí k BOZP byly zejména:

- obecná znalost zásad bezpečné práce a bezpečného chování na pracovištích a v pracovním prostředí,
- znalost rizik práce/činností, technologií, zařízení a strojů, pracovišť a pracovního prostředí, kde se předpokládá uplatnění absolventa střední školy,
- znalost zásad bezpečné práce a bezpečného chování na pracovištích a v pracovním prostředí, kde se předpokládá uplatnění absolventa střední školy,
- základní dovednosti spojené s výkonem budoucí pracovní praxe (elektrotechnická praxe, chemická praxe, stavební praxe, lesnická praxe, zemědělská praxe, potravinářská praxe, zdravotnická praxe, lékařská praxe, veterinární praxe, sociální praxe, umělecká praxe, administrativní praxe a další), ať už v laboratorním, cvičném, průmyslovém nebo v jiném pracovním prostředí, vč. terénu.

Odpovídající odbornou přípravu (nebo, pokud možno, její velkou část) by středoškolákům coby budoucím zaměstnancům měla poskytnout škola prostřednictvím v odpovídajícím rozsahu a kvalitě vzdělaných pedagogů.

Právě na středoškolské pedagogy coby nositele a poskytovatele znalostí o BOZP se tento výzkumný úkol zaměřil.

Vzhledem k naplánování výzkumného úkolu do dvou kalendářních roků, představovaly roky 2018 a 2019 dvě oddělené etapy výzkumného úkolu.

1. ETAPA – rok 2018

V r. 2018 byl úkol řešen ve dvou rovinách:

- sběr relevantních informací z domácích a zahraničních zdrojů se zaměřením na možnosti rozšiřování znalostí, kompetencí vyučujících v oblasti BOZP, jejich analýza – shromážděny a analyzovány byly zdroje uvedené v kap. 5,
- zkoumání možností zajištění navyšování znalostí učitelů středních škol v oblasti BOZP nad rámec poznatků získaných ze studovaných zdrojů (viz kap. 5) – reflexe současné praxe.

Tento zvolený postup směřoval k získání:

- dostupných informací o evropských přístupech k implementaci problematiky BOZP do vzdělávání,
- dostupných informací o evropských strategiích pro odbornou přípravu učitelů v oblasti poskytování vzdělání v oblasti rizik, možnosti rozšiřování znalostí, kompetencí učitelů v oblasti BOZP,
- vstupních poznatků o systému a obsahu přípravy budoucích učitelů v problematice bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) na fakultách připravujících učitele v ČR, o systému a obsahu jejich dalšího vzdělávání, a o současné praxi, pokud jde o vzdělávání žáků středních škol v BOZP.

K získání relevantních informací byly identifikovány a vytěžovány zejm. literární a online zdroje se zaměřením na výše jmenovanou problematiku. Obzvláště cennými pro další práci řešitelského týmu se staly mediálně zveřejněné názory učitelů, vysokoškolských pedagogů a odborníků na vzdělávání v BOZP stran požadavků na znalosti učitelů o/v bezpečnosti a ochraně zdraví a na pojetí a obsah vzdělávání žáků i učitelů v oblasti BOZP, podchycené v rešerši (Příloha 7). Analýza získaných poznatků vyústila v první etapě do **zpracování celkového přehledu k dané problematice** (Příloha 1a), jehož úvodní část se zaměřila na aktuální mainstreamové evropské trendy týkající se přístupu k implementaci problematiky BOZP do vzdělávání, na současnou praxi integrace bezpečnosti a ochrany zdraví při práci do vzdělávání a odborné přípravy v ČR, na obecnou problematiku kompetencí učitelů, a na předpokládané kompetence, kterými by

měli disponovat za účelem vzdělávání žáků v BOZP. Některé ze získaných poznatků byly zpracovány do podoby samostatných souhrnných přehledů např. přílohy 2 a 3.

Na sběr informací z literárních a online zdrojů (viz kap. 5 a Přílohu 7) navázal sběr informací o stavu a obsahu pregraduální přípravy učitelů SŠ v BOZP v terénu. V polovině r. 2018 byla zahájena příprava na **průzkum (terénní šetření)**, jehož cílem bylo zjišťovat, s jakým znalostním vkladem o BOZP vstupují učitelé středních škol do praxe, jak jsou připraveni na vzdělávání žáků v této problematice, k jakým vyučovacím předmětům se vzdělávání žáků v BOZP váže, jaké způsoby a metody výuky učitelé volí, zda, a jak se dále vzdělávají, resp., jaké jsou možnosti jejich dalšího vzdělávání v BOZP. Pro tento průzkum byla navržena lokalita, zpracovány dotazníky pro žáky a učitele (viz přílohy 4 a 5) a byl vytvořen pomocný nástroj pro analýzu dat a jejich event. vizualizaci. **V září 2018 byl průzkum zahájen** na sedmi vybraných středních školách Kraje Vysočina (Gymnázium Chotěboř, Obchodní akademie Chotěboř, Obchodní akademie Havlíčkův Brod, Střední odborné učiliště technické Chotěboř, Hotelová škola Havlíčkův Brod, Střední průmyslová škola stavební akademika Stanislava Bechyně a Střední zdravotnická škola Havlíčkův Brod). Do průzkumu, který **trval do poloviny prosince 2018**, byly zahrnuti učitelé i žáci jmenovaných škol.

Na konci r. 2018 byla zahájena příprava dalšího průzkumu, a to **průzkumu mezi vysokoškolskými pedagogy a dalšími zástupci vybraných pedagogických fakult Olomouckého, Moravskoslezského a Jihomoravského kraje**. Za tím účelem byl připraven návrh dotazníku pro vedení řízených rozhovorů (Příloha 6). Zahájení průzkumu bylo načasováno na počátek r. 2019. Před vlastním průzkumem byly zjišťovány skutečnosti ohledně vzdělávání učitelů v BOZP cestou monitorování informací povinně zveřejňovaných vysokými školami na svých webových stránkách. Takto byly získány poznatky o studijních programech, studijních oborech, vyučovaných předmětech, personálním zajištění výuky a o studijních oporách vybraných pedagogických a přírodovědeckých fakult v regionu Morava (viz Přílohu 2). Průzkumem v databázových zdrojích Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy byla rovněž zmonitorována aktuální nabídka vzdělávacích akcí k tématu BOZP pro učitele v rámci systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (viz Přílohu 3).

2. ETAPA – rok 2019

Řešení výzkumného úkolu v r. 2019 navázalo na výsledky dosažené v předchozím kalendářním roce.

Na dříve vytvořený celkový přehled k dané problematice navázalo zpracování **rozšířeného přehledu k dané problematice** (Příloha 1b). Celkový přehled byl doplněn o téma odborné přípravy učitelů v BOZP podle Evropské agentury pro BOZP, a dále o kapitoly: Profesní připravenost učitelů na vzdělávání žáků českých středních škol v BOZP a Předpokládaný směr vývoje počátečního a dalšího vzdělávání učitelů. Do rozšířeného přehledu k dané problematice byly zapracovány klíčové poznatky získané z obou provedených průzkumů (přílohy 9 a 11) a další poznatky (viz mj. přílohy 2, 3, 7 a 10).

Ve druhé etapě řešení výzkumného úkolu dále pokračovalo:

- **Zpracováním dat a vyhodnocením výsledků terénního šetření na vybraných středních školách kraje Vysočina.** Tato část řešení se opírala o datový soubor v tabulkovém procesoru Microsoft Excel⁷, sestavený ze získaných dat a vytvořený podle dříve stanovených kritérií pro práci s daty za účelem generování grafů, tabulek a vyvozování závěrů. Na základě vytvořeného pracovního podkladu (Příloha 8) byl proveden celkový rozbor výsledků průzkumu, a na jeho základě byl **zpracován odborný článek ZNALOSTI UČITELŮ PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ V BOZP. VÝSLEDKY TERÉNNÍHO ŠETŘENÍ NA VYBRANÝCH STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH KRAJE VYSOČINA**, který byl publikován v čísle 3-4/2019 online recenzovaného odborného Časopisu výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti /Journal of Safety Research and Applications (JOSRA) – viz dále kapitulu 3. Verze rukopisu pro publikování na internetu (zrecenzovaný) – viz Přílohu 9.
- **Zpracováním poznatků z průzkumu mezi vysokoškolskými pedagogy** a dalšími zástupci vybraných pedagogických fakult Olomouckého, Moravskoslezského a Jihomoravského kraje, zaměřeného na zjišťování stavu pregraduálního vzdělávání a rozvoj kompetencí budoucích učitelů SŠ v BOZP.

⁷ Z technických důvodů není datový soubor možné ke zprávě připojit.

Z této fáze řešení výzkumného úkolu vzešel **odborný článek ZNALOSTI UČITELŮ PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ V BOZP. VÝSLEDKY PRŮZKUMU NA VYBRANÝCH FAKULTÁCH PŘIPRAVUJÍCÍCH UČITELE OLOMOUCKÉHO, MORAVSKOSLEZSKÉHO A JIHOMORAVSKÉHO KRAJE**, který byl publikován v čísle 3-4/2019 online recenzovaného odborného časopisu JOSRA - viz dále kapitulu 3. Verze rukopisu pro publikování na internetu – viz Přílohu 11. Do celkového zhodnocení výsledků získaných z pedagogických fakult (ad dotazník viz Přílohu 6) byly zčásti zahrnuty poznatky o obsahu, organizaci, způsobu a metodách přípravy budoucích učitelů na vzdělávání žáků v BOZ/BOZP, a v rámci přípravy žáků na budoucí povolání na vybraných přírodovědeckých fakultách (s využitím příloh 2 a 10).

- **Vytvořením příspěvku do sborníku** pro mezinárodní konferenci „Aktuálne otázky bezpečnosti práce“ (Štrbské Pleso, 4.-6. 12. 2019, kde byl příspěvek zároveň odpřednášen formou prezentace (viz Přílohu 12b). Výsledný článek (recenzovaný) prezentuje Příloha 12a).
- **Vytvořením přehledu možností a postupů navyšování znalostí učitelů středních škol v oblasti BOZP a doporučení pro aplikaci do praxe** (Příloha 13).

3 Popis dosažených výsledků

Postup řešení výzkumného úkolu v letech 2018 a 2019 směřoval k dosažení následujících výsledků:

Šifra klíčové aktivity	Plánovaná aktivita	Cíl aktivity
VA8_1	Sběr relevantních informací z domácích a zahraničních zdrojů Dosaženo: 2018	Vytvoření celkového přehledu k dané problematice (vstupní studie). Podoba výsledku viz Přílohu 1a k této odborné zprávě.
VA8_2	Zpracování možností zajištění navyšování znalostí v dané problematice Dosaženo: 2019	Vytvoření rozšířeného přehledu k dané problematice . Podoba výsledku viz Přílohu 13 k této odborné zprávě.

<p>VA8_3</p>	<p>Příprava a kompletace celého výsledku typu Vsouhrn s přílohami Dosaženo: 2019</p>	<p>Vytvoření celého výsledku typu Vsouhrn s přílohami (vč. přílohy přehled možností a postupů navyšování znalostí učitelů středních škol v oblasti BOZP a doporučení pro aplikaci do praxe). Výsledek typu Vsouhrn představuje soubor příloh 1b až 13 k této odborné zprávě.</p>
<p>VA8_4</p>	<p>Příprava a publikování odborného článku k dané problematice Dosaženo: 2019</p>	<p>Realizace odborného článku v recenzovaném periodiku (výsledek typu J).</p> <ul style="list-style-type: none"> • KUHNOVÁ, Irena; RŮŽIČKA, Jakub. Znalosti učitelů pro vzdělávání žáků v BOZP. Výsledky terénního šetření na vybraných středních školách Kraje Vysočina. <i>Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti</i> [online]. 2019, roč. 12, č. 3-4. Dostupný z: https://www.bozpinfo.cz/josra/znalosti-ucitelu-pro-vzdelavani-zaku-v-bozp-vysledky-terenniho-setreni-na-vybranych-strednich. ISSN 1803-3687. Podoba výsledku viz Přílohu 9 k této odborné zprávě. • DVOŘÁKOVÁ, Barbora; GRENOVÁ, Eva; KUHNOVÁ, Irena. Znalosti učitelů pro vzdělávání žáků v BOZP: výsledky průzkumu na vybraných fakultách připravujících učitele Olomouckého, Moravskoslezského a Jihomoravského kraje. <i>Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti</i> [online]. 2019, roč. 12, č. 3-4. Dostupný z: https://www.bozpinfo.cz/josra/znalosti-ucitelu-pro-vzdelavani-zaku-v-bozp-vysledky-pruzkumu-na-vybranych-fakultach. ISSN 1803-3687. Podoba výsledku viz Přílohu 11 k této odborné zprávě.

VA8_5	Příprava a publikování článku k dané problematice ve sborníku Dosaženo: 2019	Realizace článku ve sborníku z mezinárodní konference (výsledek typu D) . <ul style="list-style-type: none">• KUHNOVÁ, Irena; SLOVÁČKOVÁ, Ivana. Znalosti učitelů středních škol pro účinné vzdělávání žáků v BOZP. In: <i>Aktuálne otázky bezpečnosti práce. XXXII. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie, 4.-6. december 2019, Štrbské Pleso. Zborník prednášok</i>. Košice: Technická univerzita v Košiciach, Strojnícka fakulta, 2019. Podoba výsledku viz Přílohu 12a k této odborné zprávě.
-------	---	--

4 Zhodnocení sledovaného období, přehled výstupů, výhled

Výzkumný úkol byl řešen v intencích zadání a stanoveného časového harmonogramu. **Všech plánovaných výsledků bylo dosaženo.** V důsledku počtu cílových skupin, na něž se zaměřila provedená terénní šetření (viz přílohy 4 až 6), bylo zpracováno více výsledků typu J. Přehled a popis požadovaných výstupů (výsledků) výzkumného úkolu je uveden v kap. 3. Více o zde uvedených výstupech vypovídají dané přílohy.

Stěžejním výstupem (výsledkem) výzkumného úkolu je **rozšířený přehled k dané problematice** (přílohy 1b až 13), **vč.** požadovaného **přehledu možností a postupů navyšování znalostí učitelů středních škol v oblasti BOZP a doporučení pro aplikaci do praxe** (příloha 13).

Výzkumný úkol byl k 31. 12. 2019 ukončen.

5 Zdroje informací

PROJEKTY (poznatky a materiály):

- HC 197/10 „Nové kompetence učitelů základních a středních škol na podporu začleňování tematiky BOZP do výchovných a vzdělávacích programů“ (IVBP, 2010 - 2011).
- HS 124/04 „Návrh systému výchovy a vzdělávání v oblasti BOZP v ČR“ (VÚBP, 2003 - 2005).
- 2015-1-PT-KA201-013082 Mind Safety – Safety Matters! (VÚBP, v. v. i., 2015 - 2018).

PRÁVNÍ PŘEDPISY A METODICKÉ POKYNY

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Nařízení vlády č. 275/2016 Sb., o oblastech vzdělávání ve vysokém školství.
- Nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 1/2006 Sb., kterou se stanoví druhy a podmínky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a způsob jeho ukončení pro pedagogické pracovníky škol zřizovaných Ministerstvem vnitra, ve znění pozdějších předpisů.
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy č. j. 37 014/2005-25, Věstník MŠMT sešit 2/2006.

ONLINE ZDROJE (webové stránky nebo jejich části, články na internetu, publikace a další dokumenty dostupné na internetu):

- A whole-school approach to OSH education. In: *OSH WIKI* [online]. Stránka naposledy editována 22. 2. 2017 [cit. 2018-06-20]. Dostupné z: https://oshwiki.eu/wiki/A_whole-school_approach_to_OSH_education.
- *Bezpečná škola* [online]. (Kroměříž) [cit.: 2018-11-27]. Dostupné z: <http://www.bezpecna-skola.cz/>.

- *BOZP.cz* [online]. CRDR spol. s r.o., c2018 [cit. 2018-11-16]. Dostupné z: <https://www.bozp.cz/>.
- Constitution of the World Health Organization (verze z 19. až 22. června 1946, podepsaná 22. července 1946 zástupci 61 zemí, vč. změn přijatých dvacátým šestým, dvacátým devátým, třicátým devátým a padesátým prvním světovým zdravotnickým shromážděním). *World Health Organization* [online]. [cit. 2019-12-23]. Dostupné z: <http://apps.who.int/gb/bd/PDF/bd47/EN/constitution-en.pdf?ua=1>.
- *Česká školní inspekce* [online]. Česká školní inspekce: c2017 [cit. 2018-08-01]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/>.
- *Česká zemědělská univerzita v Praze. Institut vzdělávání a poradenství* [online]. c2019 Česká zemědělská univerzita v Praze. [cit. 2019-08-30]. Dostupné z: <https://www.ivp.czu.cz/cs/>.
- *České vysoké učení technické v Praze. Masarykův ústav vyšších studií* [online]. České vysoké učení technické v Praze [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://www.muvs.cvut.cz/>.
- *Deloitte: Česko je v kvalitě života na 24. místě, polepšilo si o dvě příčky a přeskočilo USA* [online], 18.09.2019 [cit. 2019-10-13]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/press/articles/cesko-je-v-kvalite-zivota-na-24-miste.html>.
- DGUV/ENETOSH, 2018. *The integration of safety and health into education. An empirical study of good-practice examples on www.enetosh.net*. IAG Report 1/2018e. Berlin: Deutsche Gesetzliche Unfallversicherung (DGUV), 2018. 88 s. ISBN (online) 978-3-86423-211-4. Dostupné z: http://www.enetosh.net/files/186/ENETOSH_Good_Practice_Report_2018_EN_single_pages.pdf.
- Dovednost. In: *Wikipedie* [online]. Stránka naposledy editována 2. 8. 2018. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Dovednost>.
- EU-OSHA, 2004. *Mainstreaming occupational safety and health into education. Good practice in school and vocational education*. European Agency for Safety and Health at Work : Luxemburg 2004. 149 s. ISBN 92-9191-016-3. Dostupné z: <https://osha.europa.eu/en/tools-and-publications/publications/reports/313>.
- EU-OSHA, 2011. *Training teachers to deliver risk education - Examples of mainstreaming OSH into teacher training programmes*. [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011. 99 s. ISBN: 978-92-9191-705-1. Dostupné z: https://osha.europa.eu/en/tools-and-publications/publications/reports/teachers-training-risk-education_TE3111358ENN.
- EU-OSHA, 2013. *Occupational safety and health and education: a whole-school approach*. [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013. 102 s. ISBN: 978-92-9240-029-3. Dostupné z: <https://osha.europa.eu/en/tools-and-publications/publications/reports/occupational-safety-and-health-and-education-a-whole-school-approach/view>.

- *Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci* [online]. EU-OSHA c2018 [cit. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://osha.europa.eu>.
- GOŠOVÁ, Věra. Kompetence učitele. *Metodický portál RVP* [online], 11.04.2011 [cit. 2018-10-22]. Dostupné z: http://wiki.RVP.cz/Knihovna/1.Pedagogicky_lexikon/K/Kompetence_u%C4%8Ditel_e.
- GRENOVÁ, Eva. Vzdělávání a výchova v oblasti BOZP z pohledu školicího střediska. *Portál BOZPinfo* [online], 16.05.2018 [cit. 2018-10-13]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/vzdelavani-vychova-v-oblasti-bozp-z-pohledu-skoliciho-strediska>. ISSN 1801-0334.
- Harmonogram náběhu kariérního systému učitelů podle návrhu novely zákona o pedagogických pracovnících (2016) [online]. MŠMT [cit. 2019-08-30]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/msmt-pripravilo-karierni-rad-pro-ucitele>.
- *Index kvality života 2019: Říčany opět v čele, největším skokanem je Přelouč* [online], 13.08.2019 [[cit. 2019-10-13]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/press/articles/index-kvality-zivota-2019.html>.
- KIM, YANGHO, PARK, JUNGSUN, PARK, MIJIN. Creating a Culture of Prevention on Occupational Safety and Health. *Practice Safety and Health at Work*, č. 7, 2016, s. 89-96. Dostupné z: https://ac.els-cdn.com/S2093791116000093/1-s2.0-S2093791116000093-main.pdf?_tid=70496709-b4d3-43b9-a5fa-e6d713f7991d&acdnat=1546874374_8de8e7837eac9b468fc8828c0ce082da.
- Kompetence. In: *ABZ.cz: slovník cizích slov* [online]. [cit. 2018-11-28]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/kompetence>.
- Kompetence. In: *Wikipedie* [online]. Stránka naposledy editována 4. 1. 2017 [cit. 2018-11-28]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDchova>.
- Mainstreaming OSH into education. In: *OSH WIKI* [online]. Stránka naposledy editována 22. 2. 2017 [cit. 2018-06-20]. Dostupné z: https://oshwiki.eu/wiki/Mainstreaming_OSH_into_education.
- *Masarykova univerzita* [online]. c 2019 Masarykova univerzita. [cit. 2019-07-12]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/>,
- *Město Kroměříž* [online]. Město Kroměříž [cit.: 2018-11-27]. Dostupné z: <https://www.mesto-kromeriz.cz/>.
- *Metodický portál RVP.CZ* [online]. Národní ústav pro vzdělávání, ISSN: 1802-4785 [cit. 2018-06-29]. Dostupné z: <https://rvp.cz/>.
- *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. c2013 – 2019 MŠMT. [cit. 2018-11-29]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/>.
- *Národní akreditační úřad pro vysoké školství* [online]. c2019 Národní akreditační úřad pro vysoké školství. [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <https://www.nauvs.cz/index.php/cs/>.

- *Národní institut pro další vzdělávání* [online]. NIVD, C2018. [cit. 2018-01-30]. Dostupné z: <https://www.nidv.cz/>.
- *Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti* [online]. NMS, Úřad vlády České republiky, c2015 [cit. 2018-11-27]. Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz/>.
- *Národní soustava povolání* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí c2017 [cit. 2019-07-17]. Dostupné z: <https://nsp.cz/>.
- *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. NÚV - Národní ústav pro vzdělávání: c2011 – 2018 [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/>.
- *Osobnost učitele v současných edukačních procesech* [online]. *Studentům pedagogiky* [cit. 2019-12-30]. Dostupné z: <https://pedagogika.skolni.eu/pedagogika/osobnost-pedagoga/>.
- *Ostravská univerzita* [online]. Ostravská univerzita. [cit. 2019-07-02]. Dostupné z: <https://www.osu.cz/>.
- PETRÁNOVÁ, A. Rozhovor s ředitelem Znaleckého ústavu bezpečnosti a ochrany zdraví RNDr. Mgr. Petrem A. Skřehotem, Ph.D. *Vodohospodářské technicko-ekonomické informace* [online], 11. 4. 2018 [cit. 2019-01-23]. 2018, roč. 60, č. 2, str. 46–48. ISSN 0322-8916. Dostupné z: <https://www.vtei.cz/2018/04/rozhovor-s-reditelem-znaleckeho-ustavu-bezpecnosti-a-ochrany-zdravi-rndr-mgr-petrem-a-skrehotem-ph-d/>.
- *Předmětová a oborová didaktika*. In: *Wikipedie* [online]. Stránka naposledy editována 5. 10. 2017 [cit. 2018-11-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99edm%C4%9Btov%C3%A1_a_oborov%C3%A1_didaktika.
- *Rámcové požadavky na studijní programy, jejichž absolvováním se získává odborná kvalifikace k výkonu regulovaných povolání pedagogických pracovníků* [online]. MŠMT [cit. 2019-08-30]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/ramcove-pozadavky-na-studijni-programy-jejichz-absolvovanim>.
- SERAFÍN, Čestmír. Aktuální přístupy k inovativnímu pojetí vzdělávání v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. *Časopis pro technickou a informační výchovu* [online]. 2016, roč. 2, č. 2, s. 93-104. Dostupné z: https://jtie.upol.cz/cz/artkey/jti-201602-0007_AKTUALNI_PRISTUPY_K_INOVATIVNIMU_POJETI_VZDELAVANI_V_OBLASTI_BEZPECNOSTI_A_OCHRANY_ZDRAVI_PRI_PRACI.php. ISSN: 1803-537X.
- *Státní zdravotní ústav* [online]. Státní zdravotní ústav [cit. 2018-05-15]. Dostupné z: <http://www.szu.cz>.
- *Strategie pro odbornou přípravu učitelů, pokud jde o poskytování vzdělání v oblasti pracovních rizik. Fakta 103*. Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, 2012. Dostupné z: http://www.ceskyfocalpoint.cz/wp-content/uploads/2015/12/pufact_Fakta_103_cze.pdf. ISSN: 1725-7018.
- *Systém podpory profesního rozvoje učitelů* [online]. Národní institut pro další vzdělávání. [cit. 2019-07-18]. Dostupné z: <http://www.projektsypo.cz/>.

- *Univerzita Palackého v Olomouci* [online]. c2019 Univerzita Palackého v Olomouci. [cit. 2019-07-25]. Dostupné z: <https://www.upol.cz/>.
- Vláda schválila karierní řád pro učitele [online]. MŠMT [cit. 2019-08-30]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/msmt-pripravilo-karierni-rad-pro-ucitele>.
- Výchova. In: *Wikipedie* [online]. Stránka naposledy editována 4. 1. 2018 [cit. 2018-02-15]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDchova>.
- Vysoké učení technické v Brně. Institut celoživotního vzdělávání VUT v Brně [online]. c2000-2019 Institut celoživotního vzdělávání VUT v Brně. [cit. 2019-09-25]. Dostupné z: <https://www.lli.vutbr.cz/>.
- *World Health Organisation* [online]. WHO c2018 [cit. 2018-05-15]. Dostupné z: <http://www.who.int>.
- *Základní škola, Kroměříž, Komenského náměstí 440, příspěvková organizace* [online]. Základní škola, Kroměříž c2018 [cit.: 2018-11-27]. Dostupné z: <https://zskomenskeho.cz/>.

DALŠÍ ZDROJE

- Aktuální problémy dalšího vzdělávání učitelů odborného výcviku a odborných předmětů v ČR : sborník příspěvků ze 7. konference partnerství TTnet ČR : 9. – 10. června 2009 v Kostelci nad Černými lesy. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2009. ISBN: 978-80-87063-22-4.
- Aktuální problémy odborného vzdělávání v ČR : sborník příspěvků ze 6. konference partnerství TTnet ČR : 22. – 23. října 2008 v Kostelci nad Černými lesy. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2008. ISBN 978-80-87063-15-6.
- BĚLINA, M. a kol. *Pracovní právo*. 4. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, 575 s. ISBN 978-80-7400-186-4.
- Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol ČR 2016-2020. MŠMT [2015].
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015-2020. MŠMT [2014].
- Faktory ovlivňující kvalifikaci vzdělávatelů v odborném vzdělávání : sborník příspěvků ze 14. setkání partnerství TTnet ČR : 18. – 19. června 2013 v Kostelci nad Černými lesy. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2013. ISBN 978-80-7481-005-3.
- Faktory ovlivňující vývoj profese učitele : sborník příspěvků z 15. setkání partnerství TTnet ČR : 12. – 13. listopadu 2014 v Kostelci nad Černými lesy. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2015. ISBN 978-80-7481-090-9.

- FESZTEROVÁ, Melánia. Kvalitná príprava študentov – budúcich učiteľov, pedagógov počas štúdia: predpoklad dobrých výsledkov v praxi. In: *Przygotowanie nauczycieli do nowych wyzwań edukacyjnych. Problemy współczesnej edukacji*. Radom : Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego, 2018 s. 219-229. ISSN: 1642-5278.
- Hlavní trendy v pohledu na roli lektora ve vzdělávání : sborník příspěvků z 13. setkání partnerství TTnet ČR : 23. – 24. října 2012 v Kostelci nad Černými lesy. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2013. ISBN 978-80-87652-93-0.
- MAREK, Jakub: Karta BOZP pro profesi: Učitel odborného výcviku střední školy. *Bezpečnost a hygiena práce*, 2018, roč. 68, č. 11, s. 15-18.
- Media4u Magazine. Čtvrtletní časopis pro podporu vzdělávání. 2010, X1/2010 - mimořádné vydání (Modernizace vysokoškolské výuky technických předmětů). ISSN: 1214-9187.
- Media4u Magazine. Čtvrtletní časopis pro podporu vzdělávání. 2011, X1/2011 - mimořádné vydání (Modernizace vysokoškolské výuky technických předmětů). ISSN: 1214-9187.
- Media4u Magazine. Čtvrtletní časopis pro podporu vzdělávání. 2012, X2/2012 - mimořádné vydání (Celoživotní vzdělávání v BOZP). ISSN: 1214-9187.
- Měníci se role vzdělavatelů v odborném a celoživotním vzdělávání : sborník příspěvků z 9. konference partnerství TTnet ČR : 13. – 15. října 2010 v Kostelci nad Černými lesy společně s mezinárodní konferencí Crossing Boundaries: The multiple roles of trainers and teachers in vocational education and training. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2011. ISBN: 978-80-87063-31-6.
- MS-SM, 2017. *OSH Education Teaching Guide. Guidelines for Teacher Education and Training on OSH Learning*. Intellectual Output of programme Erasmus+ project "Mind Safety – Safety Matters!" (2015-1-PT0-KA201-013082), 2017. 77 s.
- Národní politika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci České republiky. Praha: MPSV. [2008].
- NEUMAJER, Ondřej. Absolventům učitelství chybí pedagogická praxe. Nyní by se to mohlo změnit. *Řízení školy*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, roč. 14, č. 12, s. 15-16. ISSN 1214-8679.
- NOVOTNÁ, Jiřina. Problematika bezpečnosti práce jako součást očekávaných výsledků odborného vzdělávání [prezentace]. In: *Myslete na bezpečnost – na bezpečnosti záleží*, Praha, 27. 9. 2017.
- Occupational health and safety risks for the most vulnerable workers, European Parliament, Directorate-General for Internal Policies, Brussels 2011.
- Osobnost lektora dalšího vzdělávání : sborník příspěvků z 11. konference partnerství TTnet ČR : 12. – 13. října 2011 v Kostelci nad Černými lesy. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2011. ISBN: 978-80-87063-51-4.

- PAULUS, P., ed. (2010). *Bildungsförderung durch Gesundheit. Bestandsaufnahme und Perspektiven für eine gute gesunde Schule.* Weinheim und München: Juventa.
- Pedagogická příprava učitelů praktického vyučování : sborník příspěvků z odborné konference sítě TTnet ČR : 30. 11.– 1.12. 2017 v Berouně. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2018. 78 s. ISBN 978-80-7481-201-9.
- Podpora rozvoje oborových a předmětových didaktik v odborném vzdělávání : sborník příspěvků z 2. konference partnerství TTnet ČR : 28. listopadu 2006 v konferenčním centru Fakulty strojní ČVUT v Praze. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2008. ISBN 978-80-87063-05-7.
- Pracovní úrazovost v České republice v roce 2014. Státní úřad inspekce práce.
- Pregraduální a postgraduální příprava učitelů v ČR. Masarykova univerzita, 2004. 34 s.
- Příprava kvalifikačního standardu pro učitele odborných předmětů a odborného výcviku : sborník příspěvků ze 4. a 5. konference partnerství TTnet ČR : 26. a 27. listopadu 2007 a 14. a 15. května 2008 v Kostelci nad Černými lesy. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2008. ISBN 978-80-87063-12-5.
- Přispívají měnící se požadavky na kvalifikaci vzdělavatelů v odborném vzdělávání ke zvýšení kvality tohoto vzdělávání? : sborník příspěvků z 12. konference partnerství TTnet ČR : 18. – 19. dubna 2012 v Kostelci nad Černými lesy. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2012. ISBN 978-80-87652-62-6.
- Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 100 s. ISBN 978-80-87000-11-3.
- Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 16-02-M01 Technologie silikátů. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2009. 89 s.
- Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 63-41-M/02 Obchodní akademie.
- Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 82-45-M/01 a 82-45-P/01 Zpěv.
- Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 82-46-M/01 a 82-46-P/01 Tanec.
- Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 23–61–H/01 Autolakýrník.
- Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 36 – 59 – E/01 Podlahářské práce.
- Výběrově další rámcové vzdělávací programy pro střední odborné vzdělávání dostupné na stránce *Metodického portálu RVP.CZ* (viz ONLINE ZDROJE).
- Rozvoj pedagogů a lektorů v odborném vzdělávání s ohledem na současné změny ve společnosti : sborník příspěvků z 16. setkání partnerství TTnet ČR : 23. – 24. listopadu 2015 v Kostelci nad Černými lesy. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2016. ISBN 978-80-7481-144-9.

- RYDLO, Josef. Aktivita NIDV pro pedagogické pracovníky k prevenci rizikového chování dětí a žáků, k problematice šikany a bezpečnosti na školách [prezentace]. In: *Bezpečnost a ochrana zdraví ve školství v České republice - aktuální témata 2019*, Praha, 22. 5. 2019.
- SERAFÍN, Čestmír. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví na základních školách. In: *Przygotowanie nauczycieli do nowych wyzwań edukacyjnych. Problemy współczesnej edukacji*. Radom : Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego, 2018 s. 149-157. ISSN: 1642-5278.
- SLÁDEK, Petr, VÁLEK, Jan. Dokážeme správně připravit budoucí učitele praktického vyučování v konfrontaci s RVP? In: *Pedagogická příprava učitelů praktického vyučování : sborník příspěvků z odborné konference sítě TTnet ČR : 30. 11. – 1. 12. 2017 v Berouně*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2018, s. 71-77. ISBN 978-80-7481-201-9.
- Souhrnné poznatky z inspekce bezpečnosti a ochrany zdraví ve školním roce 2008/2009. Praha, červen 2010.
- STANĚK, Evžen. Která povolání a jaké faktory nejčastěji ohrožují zaměstnance? *Sondy revue*, 2019, roč. 29, č. 8, s. 10-11.
- Strategie vzdělávací politiky ČR do r. 2020. MŠMT [2013]. 52 s.
- Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě - Česká republika. Evropská komise, vydání 2009/10. 63 s.
- SVOBODOVÁ, Jarmila. Projekt Zdravá škola - Škola podporující zdraví. In: *Studie z teorie a metodiky výchovy*. (STŘELEK, Stanislav) Brno: MSD s.r.o., 2002. s. 70-81, 155 s. ISBN 80-86633-00-4.
- ŠTECH, Stanislav. Co mohl přinést učitelům kariérní řád - a co můžeme udělat i bez něj. *Řízení školy*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, roč. 14, č. 9, s. 8. ISSN 1214-8679.
- ŠUBRT, B. a kol. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci: podle právního stavu k 15. 4. 2003*. Olomouc: ANAG, 2003, 639 s. ISBN 80-7263-172-1.
- Tematická zpráva ČŠI: Kontrola bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách a školských zařízeních ve školním roce 2011/2012. Praha, březen 2013.
- Tematická zpráva ČŠI: Kontrola bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách a školských zařízeních ve školním roce 2012/2013. Praha, duben 2014.
- Tematická zpráva ČŠI: Bezpečnost ve školách a školských zařízeních. Praha, listopad 2014.
- Tematická zpráva ČŠI: Kontrola bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách a školských zařízeních v období od 1. 9. 2013 do 31. 12. 2014. Praha, červen 2015.
- Tematická zpráva: Kontrola bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách a školských zařízeních ve školním roce 2014/2015. Praha, březen 2016.

- VALA, Jiří. První rok v práci může být fatální. *Bezpečnost a hygiena práce*, 2019, roč. 69, č. 2, s. 19-25.
- Výroční zprávy ČŠI za školní roky 2007/2008 až 2018/2019.
- Zborník Celoživotné vzdelávanie v BOZP. Medzinárodné sympóziu. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre (Katedra techniky a informačných technológií PF), 2014. ISBN 978-80-558-0595-5.
- Zpráva o pracovní úrazovosti v České republice v roce 2015. Státní úřad inspekce práce.
- Zpráva o pracovní úrazovosti v České republice v roce 2016. Státní úřad inspekce práce.
- Zpráva o pracovní úrazovosti v České republice v roce 2017. Státní úřad inspekce práce.

6 Seznam příloh

- Příloha 1a - Začleňování problematiky zdraví, bezpečnosti, rizik a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci do vzdělávání – vstupní studie
- Příloha 1b - Začleňování problematiky zdraví, bezpečnosti, rizik a BOZP do školního vzdělávání, a znalosti učitelů pro vzdělávání žáků v této oblasti. Rozšířený přehled.
- Příloha 2 - Základní informace a zdroje o pregraduálním vzdělávání učitelů SŠ v BOZP (region Morava)
- Příloha 3 - Přehled dostupných vzdělávacích akcí v BOZP pro učitele v rámci DVPP
- Příloha 4 - Dotazník pro terénní šetření na středních školách zaměřené na zjišťování přístupu škol ke vzdělávání žáků v BOZP a na přípravu a znalosti učitelů, potřebné k tomuto vzdělávání. (Dotazník pro řízený rozhovor s učiteli)
- Příloha 5 - Dotazník pro terénní šetření na středních školách zaměřené na rozvoj potřebných kompetencí žáků v BOZP. (Dotazník pro žáky)
- Příloha 6 - Dotazník pro terénní šetření na vysokých školách zaměřené na průzkum stavu pregraduálního vzdělávání a rozvoj kompetencí budoucích učitelů SŠ v BOZP. (Dotazník pro řízený rozhovor se zástupci pedagogických fakult.)
- Příloha 7 - Názory učitelů, vysokoškolských pedagogů a odborníků na vzdělávání v BOZP stran požadavků na znalosti učitelů o/v bezpečnosti a ochraně zdraví a na pojetí a obsah vzdělávání žáků i učitelů v oblasti BOZP – excerpovaný přehled nejvýznamnějších zdrojů
- Příloha 8 - Zjišťování přístupu škol ke vzdělávání žáků v BOZP a na přípravu a znalosti učitelů, potřebné k tomuto vzdělávání. Souhrn výsledků terénního šetření na středních školách – Kraj Vysočina, podzim 2018

- Příloha 9 - Znalosti učitelů pro vzdělávání žáků v BOZP. Výsledky terénního šetření na vybraných středních školách Kraje Vysočina
- Příloha 10 - Výsledky průzkumu stavu pregraduálního vzdělávání budoucích učitelů SŠ v BOZP
- Příloha 11 - Znalosti učitelů pro vzdělávání žáků v BOZP. Výsledky průzkumu na vybraných fakultách připravujících učitele Olomouckého, Moravskoslezského a Jihomoravského kraje
- Příloha 12a - Článek do sborníku z mezinárodní konference „Aktuální otázky bezpečnosti práce“ (Štrbské Pleso, 4.-6. 12. 2019) - Znalosti učitelů středních škol pro kvalitní a účinné vzdělávání žáků v BOZP
- Příloha 12b - Program konference a prezentace k ústnímu vystoupení
- Příloha 13 - Přehled možností a postupů navyšování znalostí učitelů středních škol v oblasti BOZP a doporučení pro aplikaci do praxe